

Fietsende Führer

Linda Polman

De complottheorie over elites die zich te buiten gaan aan ritueel kindermisbruik zien we al decennia voortdurend opduiken. In België waren er na de arrestatie van Marc Dutroux verhalen dat hij met invloedrijke politici en zakenmensen baby moorden pleegde. Lange Frans en graancirkeldeskundige Janet Ossebaard fantaseerden over het doodschieten van premier Rutte, omdat zij ervan overtuigd zijn dat die ook bij de satanische kinderverkrachters hoort. Zij hoopten dat de Amerikaanse president Trump in Nederland zou ingrijpen. Over het Derde Rijk doen ook nog steeds complottheorieën de ronde. In zijn recent verschenen boek *The Hitler Conspiracies* peutert de Britse Cambridge-historicus Richard Evans de gestoorde gedachtengangen uit elkaar.¹

Die over de *Protocollen van de Wijzen van Zion* bijvoorbeeld, een document dat al sinds het begin van de 20e eeuw blijft opduiken, bedoeld als bewijs dat er een Joods complot zou bestaan om de wereldheerschappij te verwerven. De Protocollen zouden Hitler hebben voorzien van een excuus voor de Holocaust. Evans bewijst niet alleen dat de Protocollen vervalst zijn, maar ook dat Hitler en de zijnen ze nauwelijks bekeken hebben omdat ze wisten dat ze vervalst waren.

En de brand in de Rijksdag op 27 februari 1933. De nazi's waren net een maand aan de macht. De brand zou de nazi's een vrijbrief hebben gegeven om democratische instituties te sluiten en concentratiekamppoorten te openen. Meteen in 1933 al werd de theorie verspreid dat niet

Marinus van der Lubbe, maar de nazi's zelf de brand hadden aangestoken. De nazi's slingerden een contratheorie de wereld in: het was een communistisch complot geweest. Geen van beide theorieën overleeft het onderzoek van Evans. Hitler profiteerde van de brand, maar ook zonder Van der Lubbe zou hij de democratie hebben opgedoekt. Complotdenkers kunnen er met hun hoofd gewoon niet goed bij dat een individu in zijn eentje de wereld op zijn grondvesten kan doen schudden, zegt Evans.

Zie ook de solo-actie van Rudolf Hess, Hitlers nummer twee. Hess vloog in 1941 in een Messerschmitt naar Schotland met een vredesvoorstel. Hitler, of Churchill, of de Britse aristocratie, of allemaal samen, zouden die vlucht gefaciliteerd hebben. Hess' voorstel was Duitsland de vrije hand te geven op het Europese continent. In ruil zou het Britse Rijk gespaard blijven van Duits geweld. Evans laat zien dat niemand Hess stuurde. Hij had het allemaal zelf bedacht in een vlaag van zelfoverschatting en heeft daar duur voor betaald. Hess werd gearresteerd en opgesloten in de Tower of London. In 1947 veroordeelden rechters in Neurenberg hem tot levenslang. In 1987 hing hij zichzelf op. Complotdenkers geloven uiteraard dat het moord was.

Ook Hitler zou geen zelfmoord hebben gepleegd, maar in 1945 met Eva Braun en haar kinderen ontsnapt zijn naar Argentinië. In een van de verhalen was de Führer in Buenos Aires gezien op een zwarte damesfiets. Hij was huis-aan-huis kruidenverkoper geworden.

Evans ontrafelt een (online) wereld waarin Führer-op-damesfiets-adepten aankleven bij Obama-birthers, antisemieten, Trump-aanhangers en klimaatontkenners. Sinds het verschijnen van het boek zullen corona-ongelovigen daar ook wel bijhoren. Uiteraard geloven ze geen woord van wat wetenschapper Evans zegt.

PS: Een van Eva Brauns kinderen is Angela Merkel. ■

1 Richard J. Evans, *The Hitler Conspiracies. The Third Reich and the Paranoid Imagination* (Londen, Allan Lane, 2020).

